

p/a Postbus 3015
2601 DA Delft
www.pieonline.nl
pie@pieonline.nl

Datum: 15 juni 2018

Onderwerp: Input van het Platform for International Education (PIE) voor het ronde tafel gesprek van de Tweede Kamer van Minister Kaag op 20 juni 2018

In deze brief willen wij, het bestuur van het Platform for International Education (PIE), een aantal suggesties doen voor punten die ingebracht kunnen worden in de hoorzitting van de tweede Kamer over de nieuwe nota van minister Kaag, 'Investeren in Perspectief. Goed voor de wereld, goed voor Nederland', op 20 juni a.s..

Naast de nota volgen wij de ontwikkeling van het nieuwe Orange Knowledge Programme (OKP) zoals dat door het Ministerie van Buitenlandse Zaken in uitvoering is gegeven aan NUFFIC. Het OKP kan worden gezien als het belangrijkste instrument om de ambities van de minister op het gebied van ontwikkelingssamenwerking op het terrein van post-secundair onderwijs vorm te geven. Uit het OKP worden scholarships, projecten voor kennisopbouw en zgn. 'tailor made' trainingen bekostigd. Ook over het OKP willen we een aantal opmerkingen maken.

In de eerste plaats zijn we verheugd dat in de nieuwe nota van de Minister een sterke relatie met de Sustainable Development Goals (SDGs) wordt gelegd. Ook de kennisinstellingen vertegenwoordigd in het PIE stellen zich in toenemende mate de vraag hoe zij kunnen bijdragen aan het realiseren van de SDGs, in hun eigen functioneren, in hun onderwijs en onderzoek, in internationale samenwerking, en in de ontwikkeling van nieuwe kennis en de maatschappelijke valorisatie daarvan.

Ten tweede zien we in de Nota Kaag een hernieuwde waardering en aandacht voor de rol van onderwijs. Dat deze veelal wordt gerelateerd aan

'empowerment' van vrouwen en meisjes en verruiming van arbeidsmogelijkheden voor vrouwen en jongeren onderschrijven wij. Bovenal waarderen wij het dat aan onderwijs deze belangrijke en prominente rol wordt toegekend. Goed onderwijs is immers één van de belangrijke Sustainable Development Goals als zodanig, en essentieel voor het realiseren van de andere SDGs.

Ten derde menen wij in de nota te mogen lezen dat kennis en kennisontwikkeling als cruciaal worden gezien voor duurzame ontwikkeling en inclusieve groei – een verband dat wij ten volle onderschrijven en reden waarom kennis en kennisontwikkeling een prominente plaats verdienen in het ontwikkelingsbeleid.

In dit verband zouden we zelfs een stap verder willen gaan door, met verwijzing naar de band tussen buitenlandse handel en ontwikkelingssamenwerking, te wijzen op de ijzersterke internationale positie van de Nederlandse kennis- en hogeronderwijssector. Deze zou internationaal nog beter benut kunnen worden: met ondersteuning van het rijk kunnen Nederlandse universiteiten, hogescholen en andere kennisinstellingen met hun kennis en onderwijs veel bijdragen aan het realiseren van de SDGs in ontwikkelingslanden, hetgeen tegelijk de wereldwijde positionering van de Nederlandse kenniseconomie zal versterken. Dat geldt niet alleen voor de voor de hand liggende sectoren als water, voedsel, voeding, gezondheid en energie, maar ook voor terreinen die in dit verband minder vaak genoemd worden, zoals de sociale wetenschappen, (internationale) rechtsgeleerdheid, globaliserings- en ontwikkelingsstudies, enz. Ook heeft Nederland internationaal een uitstekende reputatie op het terrein van interdisciplinair en sector-overschrijdend samenwerken.

De recent gelanceerde SDG Partnerschapsfaciliteit biedt mogelijkheden voor Kennisinstellingen om een grotere rol te spelen, naar wij begrijpen ook als trekker van Publiek-Private consortia. Wij willen vanuit het kennisveld hierin graag initiatieven nemen en bepleiten dat dit van overheidswege actief gestimuleerd en gesteund wordt.

Met betrekking tot het Orange Knowledge Programme (OKP) willen we de volgende punten inbrengen.

De Nederlandse kennisinstellingen in het PIE hechten een groot belang aan het OKP dat enerzijds gericht is op capaciteitsversterkende projecten voor onderwijsinstellingen in het Zuiden, maar daarnaast ook een waardevolle component heeft van individuele beurzen voor kandidaten uit het Zuiden, waarmee sterk kan worden bijgedragen aan capaciteitsopbouw met als expliciete doelgroep vrouwen en meisjes. Voorts wordt met de individuele beurzen een belangrijk netwerk van alumni wereldwijd opgebouwd wat nu en in de toekomst een bijdrage levert aan de positionering van Nederland wereldwijd; en voor overheden, het bedrijfsleven, onderzoeksinstituten en andere Nederlandse actoren een belangrijk en waardevol netwerk oplevert.

Het (OKP) biedt wat PIE betreft goede mogelijkheden om:

- Partnerschappen met Zuidelijke kennisinstellingen te versterken en via deze partnerschappen bij te dragen aan capaciteitsopbouw van kennisinstellingen in het Zuiden
- Via beurzen studenten uit partnerlanden te laten studeren in Nederland. Dit is goed voor de partnerlanden en voor Nederland vanwege het wereldwijd alumni- en relatienetwerk dat hiermee wordt opgebouwd
- Het organiseren van trainingen en opleidingen 'op maat' die nauw aansluiten bij directe (kennis)behoefte in partnerlanden van Nederland; daaronder ook beroeps- en praktijkgerichte opleidingen (Technical and Vocational Education and Training 'TVET') waarbij aan Nederlandse zijde naast het HO ook het MBO kan worden betrokken
- Het gezamenlijk met Zuidelijke kennisinstellingen werken aan 'Global Challenges'; grensoverschrijdende issues als klimaatverandering, voedselzekerheid, migratie, (internationaal) recht, enz.

Bij het OKP dienen echter ook een aantal kritische vragen gesteld te worden:

- Individuele beurzen voor PhD studenten zijn binnen het OKP niet meer mogelijk; de enige PhD beurzen die nog mogelijk zijn dienen te zijn ingekaderd in een project gericht op institutionele versterking van een Kennisinstelling in het Zuiden. In het verleden bleken individuele PhD beurzen echter bij uitstek geschikt om in zwakkere staten in Afrika toch aanzetten te geven tot de ontwikkeling van een wetenschappelijke infrastructuur
- Meer algemeen willen wij pleiten voor 'niet project gebonden' beurzen voor talentvolle studenten uit arme(re) partnerlanden die een relevante studie in Nederland willen doen. Het beurzenprogramma is o.i. niet het meest geëigende instrument om sectoraal en landenbeleid mee te voeren, idealiter wordt het ingezet om talent uit armere landen, waar ook ter wereld en op wat voor terrein ook, naar Nederland te halen en via hen banden te smeden die zowel de landen waar zij vandaan komen als de globalisering van Nederland ten goede komen
- Het baart ons zorg dat het OKP de conditie kent dat na de einddatum van het programma (31 juli 2022) GEEN uitgaven meer gedaan mogen worden; dat betekent dat er concreet slechts 4 jaar vanaf heden geld beschikbaar is voor een PhD student, maar gezien het feit dat nog geen projecten zijn geformuleerd of goedgekeurd zal er in de praktijk voor geen enkele PhD student 4 jaar beschikbaar zijn. Voor PhD studenten zal dit een groot probleem opleveren.
- Ook voor andere beurzen (met name voor Master programma's) geldt dat geen uitgaven gedaan mogen worden na 31 juli 2022. Voor een 2 jarige Master betekent dat een

laatste intake per september 2020; voor een 1 jarige Master is dat uiterlijk september 2021 hoewel in de praktijk 1 jarige Masters vaak doorlopen tot in september. Algemeen geldt dat al te rigide toegepaste einddata op gespannen voet staan met capaciteitsopbouw in kennis en opleidingen, waarvan bekend is dat deze tijd en continuïteit nodig hebben om vruchten af te werpen.

- De verschuiving van focuslanden en –regio’s houdt in dat ook armere en kansarmere landen worden geïntegreerd in het beleid van Minister Kaag. Kennissamenwerking (capaciteitsopbouw, verbetering van de kwaliteit van post-secondair/hoger/tertiair onderwijs, gezamenlijke onderzoek agenda) verloopt moeizaam in deze landen en regio’s. Wellicht zijn andere instrumenten dan het OKP soms nodig om kennisinstellingen een effectieve bijdrage in de opbouwfase te kunnen laten leveren.
- Tenslotte maken wij ons zorgen over de afgenomen totale omvang van het Orange Knowledge Programme (OKP) in vergelijking met de vorige programma’s. Voor het nieuwe OKP is per jaar m€ 40-42 beschikbaar; voor de twee programma’s die OKP voorgingen, het NICHE en het NFP, was dat gezamenlijk nog m€60-65 per jaar. Deze (de facto) bezuiniging is nog pregnanter in het licht van de toegenomen ambities – bijvoorbeeld op het terrein van het ondersteunen van TVET opleidingen. De mogelijkheden en ambities op het terrein van kennis in relatie tot ontwikkelingssamenwerking verdienen o.i. een ruimer budget.

Tenslotte willen wij enkele opmerkingen maken over het belang van onderzoek, zowel mbt nieuwe (voor ontwikkelingssamenwerking relevante) kennisontwikkeling door onderzoek als beleidsversterking door onderzoek. Voor beide thema’s zijn destijds de zogenaamde kennisplatforms opgezet. Over deze kennisplatforms wordt in de nieuwe nota gezegd ‘bezien wordt in welke mate het kennisplatformconcept aanpassing verdient in het licht van het vernieuwde BHOS-beleid’ (blz. 95). Dat leidt tot de vraag hoe het DGIS denkt over kennisinputs van uit het Nederlandse kennis/onderzoeksveld in het BuZa beleid en in ontwikkelingssamenwerking in het algemeen, en in relatie daarmee wat er voor toekomst gezien wordt voor de kennisplatforms.

Binnen het departement is onlangs een nieuwe ‘chief science officer’ aangesteld, dhr. Dirk Jan-Koch. Welke rol wordt voor deze functionaris voorzien?

Samenvattend zijn de belangrijkste punten waar het PIE zich hard voor zou willen maken:

- Een verruiming van de besteding van OKP gelden, met oprekking van de mogelijkheden voor PhD en M fellowships, met ook de mogelijkheid tot uitloop ná het officiële einde van het OKP programma op 31 juli 2022.

- Te overwegen (op termijn) meer geld vrij te maken voor het OKP programma, gezien de discrepantie tussen de erkenning van het toenemend belang van kennis en onderwijs enerzijds en de de facto forse bezuiniging op dit programma anderzijds
- Meer erkenning van een potentiële rol voor en expliciete stimulans van Kennisinstellingen om een rol te spelen in de SDG Partnerschap faciliteit.
- Meer duidelijkheid over de ambities van Minister Kaag in het onderwijs voor jongeren en vrouwen en de in te zetten instrumenten; en over de rol van onderzoek in relatie tot ontwikkelings samenwerking.

Tot zover deze bijdrage. We zullen de dialoog met grote belangstelling blijven volgen en daar bij gelegenheid graag verdere input voor leveren.

In de hoop hiermee een bruikbare bijdrage voor de a.s. hoorzitting te hebben geleverd.

Met vriendelijke groet,

Han Aarts, Co-Chair PIE

Marianne van Dorp, Co-Chair PIE

PIE is een platform voor Nederlandse hoger onderwijs instellingen die partnerschappen aangaan met instellingen buiten Europa die gericht zijn op het bijdragen aan duurzame ontwikkeling, globaal en ook hier in Nederland. Het Platform for International Education is een groep experts verbonden aan de Nederlandse universiteiten, hogescholen en andere kennisinstellingen die de belangen van het Nederlands hoger onderwijs veld in dit opzicht bepleit en ondersteunt. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de koepels VSNU en VH en in frequent overleg met de ministeries van Buitenlandse Zaken, Onderwijs en Wetenschappen, Economische Zaken en Landbouw & Voedselzekerheid. PIE is tevens gesprekspartner voor Nuffic bij de ontwikkeling en uitvoering van het Orange Knowledge Programma, de opvolger van het NICHE programma en het Netherlands Fellowship Programme (NFP). Ook wordt regelmatig samengewerkt met NWO-WOTRO, zoals afgelopen jaar m.b.t. het ontwikkelen van een zogenaamde SDG route binnen de Nationale Wetenschapsagenda.